

Otto Koenigsberger: Transcultural Practice and the Tropical Third Space

The Department of Tropical Architecture, and its subsequent incarnations as the Department of Tropical Studies and the Department of Development and Tropical Studies at the Architectural Association (AA) in London, along with its final avatar as the Development Planning Unit (DPU) at University College London, is associated with the internationalization of architectural and planning practice.¹ Founded in the mid-1950s, it offered architecture students and qualified architects specialised training in building, and later planning and teaching, in the so-called ‘tropics’ – a culturally and climatically diverse belt that straddled the equator and contained many (former) European colonies. Having long been regarded as a-historical and a-political, the institutionalisation of Tropical Architecture during the 1950s and 1960s has often been described in almost conspiratorial terms.² In the aftermath of the Second World War, architects and planners who worked in the ‘tropics’ returned to the metropolis while independence movements were turning colonial territories into nation-states. As the colonisers watched their source of wealth being washed from the colonial map, they resolved to create a new source of revenue. In a neocolonialist brainwave manifested through a series of publications, conferences and the post-graduate university course at the AA, they decided to sell their technical expertise to the new nations, guiding them in their tasks of nation-building, development and education. On a global scale they joined forces as UN missionaries, an elite international taskforce of architecture and planning technocrats poised to solve the housing and urban development challenges of the developing world while maintaining control through the privilege of their ‘special knowledge’.³

Tropical Architecture has often been portrayed as being almost exclusively climate focused, with little regard for the social or cultural elements of architecture and design practice. It is generally viewed as a techno-scientific,

Rachel Lee

60

Rachel Lee

Otto Koenigsberger: Een transculturele praktijk in de tropische ‘derde ruimte’

De afdeling Tropical Architecture – en haar opeenvolgende incarnaties als de afdeling Tropical Studies en de afdeling Development and Tropical Studies aan de Londense Architectural Association (AA) evenals haar laatste avatar, de Development Planning Unit (DPU) van het University College London – is sterk verbonden met de internationalisering van de architectonische en stedenbouwkundige praktijk.¹ De in het midden van de jaren 1950 opgerichte afdeling bood architectuurstudenten en afgestudeerde architecten een gespecialiseerde opleiding in de architectuur en later de stedenbouw voor de zogenaamde ‘tropen’ – een veelkleurige klimatologische en culturele strook aan weerszijden van de evenaar waarbinnen zich veel (voormalige) Europese koloniën bevonden. De institutionalisering van Tropical Architecture gedurende

de jaren 1950 en 1960, die lang als a-historisch en a-politiek werd beschouwd, is vaak beschreven in welhaast samenzweerderige termen.² In de nasleep van de Tweede Wereldoorlog keerden architecten en stedenbouwkundigen die in de tropen werkten terug naar de grote steden, terwijl onafhankelijkheidsbewegingen koloniale territoria in nationale staten veranderden. Terwijl de kolonisatoren moesten toezien hoe hun bronnen van rijkdom van de koloniale kaart werden geveegd, kwamen zij op het idee een nieuwe bron van inkomsten te creëren. Hun geniale neokolonialistische *brainwave*, die zich manifesteerde in een reeks publicaties, symposia en een postdoctorale universitaire cursus aan de AA, hield in dat ze hun technologische deskundigheid zouden verkopen aan nieuwe landen en deze terzijde zouden staan bij taken als natievorming, ontwikkeling en onderwijs. Onder de vlag van de Verenigde Naties bundelden zij wereldwijd hun krachten om als een internationaal keurkorps van architectonische en

Perhaps due to increasing academic interest, in 2015 the AA launched a new course titled *Tropicality*. According to the website, *Tropicality* is ‘a new visiting school programme which seeks to explicate the seeming to expose patterns and resistance in tropical dwelling through architectural stories about home, culture and place.’

2

See for example: Jiat-Hwee Chang and Anthony D. King, ‘Towards a Genealogy of Tropical Architecture: Historical Fragments of Power-Knowledge, Built Environment And Climate in the British Colonial Territories,’ *Singapore Journal of Tropical Geography*, no. 32 (2011), 283-300; Hannah le Roux, ‘The Networks of Tropical Architecture,’ *Journal of Architecture*, vol. 8 (2003) no. 3, 337-354; Mark Crinson, *Modern Architecture and the End of Empire* (Aldershot: Ashgate, 2003).

3

G.A. Atkinson (1953), quoted in Le Roux, ‘The Networks of Tropical Architecture,’ op. cit. (note 2).

1

In 2015 heeft de AA, wellicht als gevolg van toenemende wetenschappelijke belangstelling, een nieuwe cursus gelanceerd onder de titel *Tropicality*. Volgens de website is *Tropicality* ‘een nieuw *visiting school*-programma dat niet langer de schijn ophoudt om zogenaamd patronen en weerstand in de tropische huisvesting bloot te leggen door middel van verhalen over thuis, cultuur en plaats

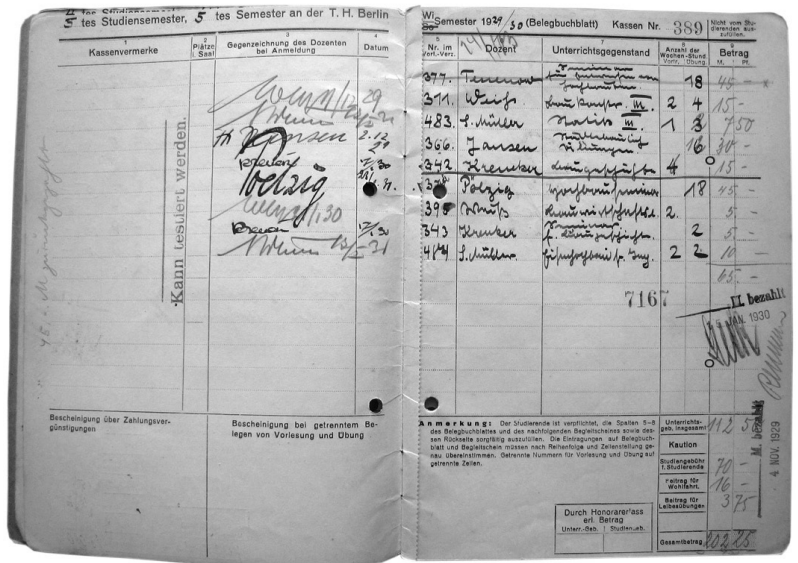
2

Zie bijv. Jiat-Hwee Chang en Anthony D. King, ‘Towards a Genealogy of Tropical Architecture: Historical Fragments of Power-Knowledge, Built

neocolonial field with a quantitative methodology. If this were the case, and Tropical Architecture was formed from a universalist, climate-based, technical foundation, it would be difficult to argue that it encouraged or engendered transcultural architectural practice. However, due to the seminal role played by Otto Koenigsberger in its institutionalisation, I will argue that a more nuanced transcultural reading of the history of Tropical Architecture is required. Koenigsberger (1908-1999) was indisputably one of the key figures in the development of the Tropical Architecture movement: representing India, he chaired the panel on 'Housing in Tropical Countries' at the International Congress of Housing and Town Planning in Lisbon, 1952;⁴ in 1953 he co-organised the Conference on Tropical Architecture at University College London. He also co-designed the curriculum for the course in Tropical Architecture at the AA,⁵ which opened in 1955 under Maxwell Fry's directorship – a position Koenigsberger inherited just two years later in 1957 and maintained until he retired in 1976. By considering

Koenigsberger's university record book showing Tessenow's name crossed out and Poelzig's oversized stamp below, 1929-1931 /

In het universiteitsjaarboek van Koenigsberger is de naam Tessenow doorgestreept en die van Poelzig staat er in grote letters onder, 1929-1931 /

Otto Koenigsberger / Otto Koenigsberger

61

stedenbouwkundige technocraten de uitdaging op het gebied van huisvesting en verstedelijking in de ontwikkelingslanden te gaan oplossen. Omdat de dankzij hun bevoorrechte positie over 'speciale kennis' beschikten, konden ze de touwtjes daarbij stevig in handen houden.³

Tropical Architecture is vaak afgeschilderd als een bijna uitsluitend op het klimaat gerichte discipline die weinig aandacht besteedde aan de sociale en culturele aspecten van de architectuur- en ontwerp praktijk. Ze wordt over het algemeen opgevat als een techno-wetenschappelijke, neokoloniale branche die een kwantitatieve methodologie hanteerde. Als dat het geval was en Tropical Architecture op een universeel, op het klimaat georiënteerd, technologisch fundament was opgetrokken, dan zou je moeilijk kunnen volhouden dat de discipline transculturele architectonische activiteiten had gestimuleerd of zelfs voortgebracht. Ik beweer echter dat er, dankzij de invloedrijke rol die Otto Koenigsberger bij haar institutionalisering speelde, een meer

genueanceerde transculturele lezing van de geschiedenis van Tropical Architecture nodig is. Koenigsberger (1908-1999) was ontegenzeggelijk een van de belangrijkste figuren bij de ontwikkeling van de Tropical Architecture-beweging: hij was als vertegenwoordiger van India de voorzitter van het panel voor Housing in Tropical Countries tijdens het 'International Congress of Housing and Town Planning' in Lissabon in 1952;⁴ in 1953 was hij medeorganisator van een cursus Tropical Architecture aan het University College London. Hij was ook medeverantwoordelijk voor het curriculum van de cursus Tropical Architecture aan de AA,⁵ die in 1955 openging onder directeurschap van Maxwell Fry – een functie die Koenigsberger in 1957, slechts twee jaar later, erfde en die hij bleef bekleden tot hij in 1976 met pensioen ging. Door in te gaan op het leven en werk van Koenigsberger kan worden aangetoond dat de institutionalisering van Tropical Architecture ook is op te vatten in termen van wat cultuurtheoreticus Homi K. Bhabha een hybride 'derde

4 Samuel Spielvogel, 'IFHTP: Lisbon 1952,' *Journal of the American Institute of Planners*, no. 19 (1953), 34-38.

5 Vandana Baweja, *A Pre-History of Green Architecture: Otto Koenigsberger and Tropical Architecture, from Princely Mysore to Postcolonial London* (Ann Arbor: University of Michigan Press, 2008), 130.

Environment And Climate in the British Colonial Territories,' *Singapore Journal of Tropische Geography*, nr. 32 (2011), 283-300; Hannah le Roux, 'The Networks of Tropische Architecture,' *Journal of Architecture* jrg. 8 (2003) 3, 337-354; Mark Crinson, *Modern Architecture and the End of Empire* (Aldershot: Ashgate, 2003).

3 G.A. Atkinson, geciteerd in: Le Roux, 'The Networks of Tropische Architecture,' op. cit. (noot 2).

4 Samuel Spielvogel, 'IFHTP: Lisbon 1952,' *Journal of the American Institute of Planners*, nr. 19 (1953), 34-38.

both Koenigsberger's life and work, I will show that it is also possible to read the institutionalisation of Tropical Architecture in terms of what cultural theorist Homi K. Bhabha terms a hybrid 'third space' – a space that contains an inherent potential for transcultural negotiation, collaboration and change: 'Hybridity to me is the "third space" which enables other positions to emerge. This third space displaces the histories that constitute it, and sets up new structures of authority, new political initiatives, which are inadequately understood through received wisdom.'⁶

Beyond its application to individual narratives, Bhabha's concept of hybridity and the 'third space' can be used to better grasp the dynamics and positions in exchanges between colonisers and the (formerly) colonised. Bhabha argues that the third space is 'a place and a time that exists in-between the violent and the violated, the accused and the accuser, allegation and admission, [it is a] site of in-betweenness [that] becomes the ground of discussion, dispute, confession, apology and negotiation'.⁷ Although the power balance may remain unequal, the process of dialogue opens up a translational space of negotiation and a site of cultural production from which something new, different and hybrid can emerge. The Department of Tropical Architecture was such a space.

Transcultural Beginnings – Berlin

Koenigsberger was born into a middle-class family of Jewish background in Berlin, Germany. His father was the Chief Architect of the Treptow borough of Berlin. During the Weimar Republic, when Koenigsberger came of age, Berlin was the epicentre for cultural production, absorbing thousands of creative innovators. Berlin was a centre for migration, attracting people from around the world. Koenigsberger began studying architecture at the *Technische Hochschule Berlin* (TH Berlin) in 1927 – the same year as the Weißenhof Estate exhibition in Stuttgart, and one year before CIAM was founded. During his studies, the TH Berlin was one of the foremost architecture schools in Germany.⁸ Beside Bruno Taut and Hermann Jansen, Koenigsberger's most influential teacher was Hans Poelzig. Apart from

Rachel Lee

62

ruimte' noemde – een ruimte die een inherent potentieel voor transculturele onderhandeling, samenwerking en verandering bevat: 'Hybriditeit is voor mij de "derde ruimte" die andere posities in staat stelt te ontstaan. Deze derde ruimte verdringt de geschiedenissen die haar hebben gevormd en initieert nieuwe autoriteitsstructuren, nieuwe politieke initiatieven, die door middel van algemeen aanvaarde kennis onvoldoende worden begrepen.'⁶

Behalve de toepassing op individuele narratieven, kan Bhabha's concept van hybriditeit en 'derde ruimte' ook worden ingezet om de dynamiek en de posities bij uitwisselingen tussen de kolonisatoren en gekoloniseerden beter te begrijpen. Bhabha betoogt dat de derde ruimte 'een plaats en tijd is die bestaat tussen de agressor en de gedupeerde, de verdachte en de aanklager, tussen aantijging en bekentenis, [het is een] plaats van tussenheid [die] grond wordt voor discussie, woordenstrijd, bekentenis, excuses en onderhandeling'.⁷ Hoewel het

machtsevenwicht onveranderd ongelijk kan blijven, opent het dialoogproces een translationele ruimte voor onderhandeling en een plek voor culturele productie waaruit iets nieuws, anders en hybride kan voortkomen. De afdeling Tropical Architecture was zo'n ruimte.

Een transcultureel begin – Berlijn
Koenigsberger was afkomstig uit een Berlijns middenklasse gezin met een Joodse achtergrond. Zijn vader werkte als hoofdarchitect in het Berlijnse district Treptow. Koenigsberger groeide op tijdens de Weimarrepubliek, toen Berlijn een epicentrum van culturele productie was waar duizenden creatieve vernieuwers actief waren. Berlijn was een centrum voor migratie en trok mensen vanuit de hele wereld aan. Koenigsberger begon aan zijn studie architectuur aan de Technische Hochschule Berlin (TH Berlin) in 1927, het jaar waarin ook de Weissenhof-tentoonstelling plaatsvond in Stuttgart en het jaar vóór de oprichting van de

6

Homi K. Bhabha, 'The Third Space,' in: Jonathan Rutherford (ed.), *Identity, Community, Culture, Difference* (London: Lawrence & Wishart, 1990), 207-221.

7

Homi K. Bhabha, 'In the Cave of Making: Thoughts on Third Space,' in: Karin Iikas and Gerhard Wagner (eds.), *Communicating in the Third Space*, Routledge Research in Cultural and Media Studies No. 18 (London: Taylor & Francis, 2009).

8

Hans-Joachim Engstfeld, 'Lehre, Lehrer und Wirkungen: Die Poelzig und Tessenow "Schule"', in: *1799-1999 Von der Bauakademie zur Technischen Universität Berlin* (Berlin: Ernst & Sohn, 2000), 224.

5

Vandana Baweja, *A Pre-History of Green Architecture: Otto Koenigsberger and Tropische Architecture, from Princely Mysore to Postcolonial London* (Ann Arbor: University of Michigan Press, 2008), 130.

6

Homi K. Bhabha, 'The Third Space,' in: Jonathan Rutherford (ed.), *Identity, Community, Culture, Difference* (London: Lawrence & Wishart, 1990), 207-221.

7

Homi K. Bhabha, 'In the Cave of Making: Thoughts on Third Space,' in: Karin Iikas and Gerhard Wagner

his innovative approach to teaching design studio, Poelzig's class was defined by the 'motley crowd' of students that contributed to the creative atmosphere in the studio.⁹ In addition to the 'normal' north Germans, there were Croatians, Austrians, Hungarians and Japanese, males and females.¹⁰ Communists worked alongside aristocrats, Jews and anarchists.¹¹ The pull of the creative transcultural atmosphere was what eventually swayed Koenigsberger away from Heinrich Tessenow's design studio and towards Poelzig's, as evidenced by a bullet point on Koenigsberger's Tessenow lecture notes: 'Actual choice by looking at the students Tessenow-Poelzig.'

Beyond the studio, Koenigsberger's transcultural leanings were also informed by a progressive political movement. During the 1920s and 1930s, Koenigsberger was an active member of the Pan-Europa movement. Its founder, Richard Coudenhove-Kalergi (1894-1972), an aristocrat with an Austrian/Japanese background, aimed to bring together the 26 democratic and semi-democratic states of Europe in a political-economic union. Pan-Europa was to be pacifist and social-democratic. Nation and state were to be separated in the same way that church and state already were, under the motto: 'A free nation in a free state.'¹² With the destruction wrought by the First World War still very tangible and the fear of another war brewing, the Pan-Europa idea caught on quickly in intellectual circles and prominent early members included Heinrich und Thomas Mann, Stefan Zweig, Rainer Maria Rilke, Sigmund Freud, Franz Josef Strauss, Georges Pompidou and Albert Einstein.¹³ Koenigsberger's commitment to the movement defines him as an internationalist who questioned the idea of the supremacy of the nation-state and embraced opportunities for transnational and transcultural cooperation.

Exile

With the implementation of new National Socialist laws in April 1933, Koenigsberger lost his position as an architect in the civil service and was forced to look outside of Germany for work. In October 1933 he began working with archaeologist and Egyptologist Ludwig Borchardt in Cairo,

Otto Koenigsberger / Otto Koenigsberger

63

CIAM. Tijdens zijn studie was de TH Berlin een van de meest toonaangevende architectuuropleidingen van Duitsland.⁸ Naast Bruno Taut en Hermann Jansen was Koenigsberger's invloedrijkste leraar Hans Poelzig. Afgezien van zijn vernieuwende aanpak van het lesgeven in ontwerpstudio's werd de cursus van Poelzig gekenmerkt door een 'bonte menigte' aan studenten die bijdroeg aan de creatieve sfeer tijdens de studio.⁹ Naast de 'gewone' Noord-Duitsers waren er Kroaten, Oostenrijkers, Hongaren en Japanners, zowel vrouwen als mannen.¹⁰ Communisten werkten er zij aan zij met aristocraten, Joden en anarchisten.¹¹ Uiteindelijk was het de aantrekkingskracht van die creatieve transculturele sfeer die Koenigsberger losweekte van de ontwerpstudio van Heinrich Tessenow en hem aan die van Poelzig deed deelnemen, zoals blijkt uit een aandachtspunt in Koenigsberger's aantekeningen over de Tessenow-lezing: 'Feitelijk kiezen door kijken naar studenten Tessenow-Poelzig.'

(red.), *Communicating in the Third Space*, Routledge Research in Cultural and Media Studies No. 18 (Londen: Taylor & Francis, 2009).

8

Hans-Joachim Engstfeld, 'Lehre, Lehrer und Wirkungen: Die Poelzig und Tessenow "Schule"', in: *1799-1999 Von der Bauakademie zur Technischen Universität Berlin* (Berlijn: Ernst & Sohn, 2000), 224.

9

John McKean die Walter Segal citeert in: 'Becoming an Architect in Europe between the Wars', *Architectural History: Journal of the Society of the*

Architectural Historians of Great Britain, nr. 39 (1996), 132.

10

Eduard Koegel, *Zwei Poelzigschüler in der Emigration: Rudolf Hamburger und Richard Paulick zwischen Shanghai und Ost-Berlin (1930-1955)* (Weimar: Bauhaus-Universität Weimar, 2006), 37.

11

Volgens Albert Speer trok Tessenow nationaal-socialisten aan, hoewel Tessenow zelf een tegenstander van die beweging was. Engstfeld, 'Lehre, Lehrer und Wirkungen', op. cit. (noot 8), 231.

9

John McKean, quoting Walter Segal in: 'Becoming an Architect in Europe between the Wars', *Architectural History: Journal of the Society of the Architectural Historians of Great Britain*, no. 39 (1996), 132.

10

Eduard Koegel, *Zwei Poelzigschüler in der Emigration: Rudolf Hamburger und Richard Paulick zwischen Shanghai und Ost-Berlin (1930-1955)* (Weimar: Bauhaus-Universität Weimar, 2006), 37.

11

According to Albert Speer, Tessenow attracted national socialists although Tessenow himself was an opponent of the movement. Engstfeld, 'Lehre, Lehrer und Wirkungen', op. cit. (note 8), 231.

12

Richard N. Coudenhove-Kalergi, *Pan-Europa* (Vienna: Pan-Europa Verlag, 1998), 147.

13

Ibid., A5.

Egypt. While Borchardt's institute was an outpost of German culture, the Borchardts were an anchor point in the circle of European and American diplomats and academics that visited or worked in Egypt. Koenigsberger spent a lot of his time surveying temples and studying the closing and locking mechanisms of ancient Egyptian doors – later the subject of his doctoral dissertation – thereby intellectually confronting the spatial practices of a different culture.

India

In 1939 Koenigsberger began working as the Government Architect of princely Mysore State in south India, and it was from his base in Bangalore that he consciously began developing a transcultural architecture and planning practice. Crucially, he was not employed by the colonial British Government of India, but by the Maharaja of Mysore State. At the time Mysore was a semi-autonomous, progressive and industrialising region of around 8 million inhabitants. During the period of incipient nationalism in the first half of the twentieth century, Mysore's growing 'independence' from British-governed India, coupled with its indigenous brand of Mysorean nationalism, contributed to creating an industrial, administrative and educational infrastructure that became a prototype for the rest of India. Bangalore, the seat of administrative power in Mysore State, was a divided colonial city. The British governed and controlled the Civil and Military Station, while the Maharaja and his prime minister, or *Dewan*, ruled Bangalore City and the rest of Mysore State. Koenigsberger's time in Bangalore was greatly influenced by *Dewan* Mirza Ismail,¹⁴ who vociferously advocated a particular local form of patriotism and resistance to colonial rule – the 'Mysore for Mysoreans' or *swadeshi* campaign – stating:

... all true Mysoreans . . . should wash themselves with Mysore soap, dry themselves with Mysore towels, clothe themselves in Mysore silks . . . build their homes with Mysore cement, Mysore timber and Mysore steel, equip their houses with Mysore furniture [and] light them with Mysore lamps.¹⁵

Rachel Lee

64

Behalve door de studio werd Koenigsberger's transculturele aandacht ook gevoed door een progressieve, politieke beweging. In de jaren 1920 en 1930 was Koenigsberger een actief lid van de pan-Europese beweging. De oprichter daarvan, Richard Coudenhove-Kalergi (1894-1972), een aristocraat met een Oostenrijks-Japanse achtergrond, wilde de 26 democratische en semidemocratische landen van Europa aaneensmeden tot een politiek-economische unie. Pan-Europa zou pacifistisch en sociaal-democratisch zijn. Land en staat zouden gescheiden zijn, net zoals kerk en staat al gescheiden waren, onder het motto: 'Een vrij land in een vrije staat.'¹² Terwijl de door de Eerste Wereldoorlog aangerichte verwoestingen nog steeds heel tastbaar waren en de angst bestond dat er een tweede oorlog zat aan te komen, sloeg het pan-Europese gedachtegoed snel aan in intellectuele kringen. Prominente vroege leden waren onder meer Heinrich en Thomas Mann, Stefan Zweig, Rainer Maria Rilke,

Sigmund Freud, Franz Josef Strauss, Georges Pompidou en Albert Einstein.¹³ Koenigsberger's betrokkenheid bij de beweging kenschetst hem als een internationalist die vraagtekens plaatste bij de notie van de superioriteit van de nationale staat, en open stond voor de mogelijkheid van transnationale en transculturele samenwerking.

Ballingschap

Toen er in april 1939 nieuwe nationaal-socialistische wetten werden aangenomen, verloor Koenigsberger zijn baan als architect in overheidsdienst en werd hij gedwongen werk te zoeken buiten Duitsland. In oktober 1933 begon in het Egyptische Kairo zijn samenwerking met de archeoloog en Egyptoloog Ludwig Borchardt. Hoewel het instituut van Borchardt een buitenpost van de Duitse cultuur was, vormden de Borchardts een ankerpunt in de kring van Europese en Amerikaanse diplomaten en academici die Egypte bezochten of er werkten. Koenigsberger spendeerde veel van zijn tijd aan

14

IOR, letter from Lieutenant Colonel J.H. Gordon, Resident in Mysore, to Sir Kenneth Fitze, Secretary to his Excellency the Crown Representative, Simla, 01.05.1941, British Library (IOR/R/2/42/393).

15

Sir Mirza Ismail, *My Public Life* (London: George Allen & Unwin, 1954), 38.

12

Richard N. Coudenhove-Kalergi, *Pan-Europa* (Wenen: Pan-Europa Verlag, 1998), 147.

13

Ibid., A5.

Exiled from his homeland, Koenigsberger was employed by a strong regional Indian government that was both committed to modernisation through industrialisation and education, as well as increasing its independence from the British. Thus, compared with many of his European contemporaries, such as Jane Drew and Maxwell Fry, Robert Gardner-Medwin or Michel Écochard, who were working in colonial contexts for the colonial power, he was in a rather unique situation that demanded a very different type of transcultural interaction, negotiation and cooperation.

In his nine years in Mysore State, Koenigsberger built a huge variety and number of buildings, ranging from rural schools to hospital pathology blocks, from theatres to a hunting lodge for the Maharaja. During his first year he developed an approach to building in Mysore that, while clearly rooted in his German functionalist background, embraced local building techniques and spatial practices. Moreover, unimpressed with the local elite's proclivity towards emulating the architectural concepts employed by the British, or, alternatively, unquestioningly using 'Indian' architectural elements such as domes, he encouraged local builders and engineers to seriously study local building forms and materials, and to develop a modern, regional, 'scientific' architecture that responded to the local cultural, economic and climatic conditions. Perhaps attempting to lead by example, Koenigsberger committed to this approach, and, over the years, developed a transcultural architecture that with increasing confidence reconsidered local architectural elements such as the protruding eaves known as *chajjas*, while updating social spaces such as verandas, and enabling natural ventilation and the innovative use of local materials, such as granite.

It is important to note that Koenigsberger was also deeply committed to local capacity building through lecturing, publishing articles on architecture and planning (he co-founded *MARG*, the first Indian magazine dedicated to architecture and planning) and institution building.¹⁶ In terms of authorship, in his portfolios and articles Koenigsberger was always very careful to include the names of other architects, engineers or designers who contributed to the works: C.S. Chandrasekhara is listed as the co-designer of the

Otto Koenigsberger / Otto Koenigsberger

65

het in kaart brengen van tempels en het bestuderen van de sluit- en vergrendelingsmechanismen van antieke Egyptische deuren – later het onderwerp van zijn proefschrift – wat een intellectuele confrontatie met de ruimtelijke praktijken van een andere cultuur behelsde.

India

In 1939 begon Koenigsberger als overheidsarchitect te werken bij het Zuid-Indiase koninkrijk Mysore en vanuit zijn uitvalsbasis Bangalore begon hij bewust met de ontwikkeling van een transculturele praktijk voor architectuur en stedenbouw. Van belang is dat hij niet in dienst was bij de koloniale Britse regering van India, maar bij de maharadja van de staat Mysore. Mysore was indertijd een semiautonome, progressieve, zich industrieel ontwikkelende regio met ongeveer 8 miljoen inwoners. Het nationalisme begon zich te ontwikkelen gedurende de eerste helft van de twintigste eeuw en Mysore's groeiende 'onafhankelijkheid' van het door de

Britten geregeerde India droeg – samen met een inheemse, Mysoreaanse vorm van nationalisme – bij aan de totstandkoming van een industriële, administratieve en educatieve infrastructuur die de rest van India tot voorbeeld diende. Bangalore, dat de zetel van de bestuurlijke macht was in het koninkrijk Mysore, was een verdeelde, koloniale stad. De Britten regeerden en bestuurden de burgerlijke en militaire post, terwijl de maharadja en zijn eerste minister, de *dewan*, de stad Bangalore en de rest van Mysore regeerden. Koenigsberger's verblijf in Bangalore werd sterk beïnvloed door *dewan* Mirza Ismail, een luidruchtig voorstander van bepaalde lokale vormen van patriotisme en verzet tegen de kolonialistische overheersing,¹⁴ – de 'Mysore voor de Mysoreanen' of *swadeshi*-campagne – die stelde: (... alle echte Mysoreanen (...) moeten zich wassen met Mysoreaanse zeep, zich afdrogen met Mysoreaanse handdoeken, zich kleden in Mysoreaanse zijde (...) moeten hun huizen bouwen met Mysoreaanse cement,

14

IOR, brief van luitenant-kolonel J.H. Gordon, inwoner van Mysore, aan Sir Kenneth Fitze, de secretarissen van zijn excellentie de vertegenwoordiger van de kroon, Simla, 01.05.1941, British Library (IOR/R/2/42/393).

Bhatia House in Bangalore and an office building in Delhi, while N.S. Bhatt, a specialist in architectural acoustics, is credited as co-author of the Dining Hall/Auditorium at the Indian Institute of Science in Bangalore. For Koenigsberger, transcultural architectural production extended to collaborative works with Indian experts and became part of his daily practice.

In his iconic 'Tryst with Destiny' speech, delivered on 14 August 1947, minutes before India became a sovereign nation, Jawaharlal Nehru implored: 'We have to build the noble mansion of free India where all her children may dwell.'¹⁷ The responsibility of building some of that noble mansion fell to Koenigsberger, who was appointed Federal Director of Housing in October 1948 and tasked with addressing the refugee crisis in which India was embroiled: the Partition of India that accompanied independence created the largest mass migration in human history, with 14 million people displaced and hundreds of thousands dying as Hindus fled Pakistan and Muslims abandoned India. Rather than resettling the refugees in existing

a

b

Rachel Lee

66

Mysoreaanse hout en Mysoreaanse staal, moeten ze inrichten met Mysoreaanse meubelen en ze verlichten met Mysoreaanse lampen.¹⁵

De uit zijn geboorteland verdreven Koenigsberger was in dienst van een sterke regionale Indiase regering die wilde moderniseren door industrialisatie en educatie om zo haar onafhankelijkheid van de Britten te vergroten. Vergeleken met veel van zijn Europese tijdgenoten, zoals Jane Drew en Maxwell Fry, Robert Gardner-Medwin en Michel Écochard, die in een koloniale context voor een koloniale mogendheid werkten, bevond hij zich in een tamelijk uitzonderlijke situatie die vroeg om een heel andere soort transculturele interactie, onderhandeling en samenwerking.

In de negen jaar dat Koenigsberger in Mysore doorbracht, bouwde hij een enorm aantal zeer verschillende gebouwen, van dorpscholen tot de afdeling pathologie van

een ziekenhuis, van een theater tot het jachtslot van de maharadja. In zijn eerste jaar ontwikkelde hij een methode om in Mysore te bouwen die, hoewel met duidelijke Duits-functionalistische wortels, lokale bouwtechnieken en ruimtelijke praktijken omarmde. Bovendien was hij niet onder de indruk van de neiging van de plaatselijke elite om de door de Britten gehanteerde architectonische concepten te imiteren of, in plaats daarvan, kritiekloos 'Indiase' architectuurelementen zoals koepels te gebruiken. Hij moedigde juist lokale aannemers en ingenieurs aan de plaatselijke bouwvormen en -materialen serieus te bestuderen en een moderne, regionale 'wetenschappelijke' architectuur te ontwikkelen, die rekening hield met lokale culturele, sociale en klimatologische condities. Koenigsberger, die wellicht probeerde het goede voorbeeld te geven, verplichtte zich aan deze benadering en ontwikkelde in de loop der jaren een transculturele architectuur die met toenemend vertrouwen lokale architectonische elementen

towns and cities, which already suffered from overcrowded, low-quality housing, Koenigsberger preferred the idea of founding new towns. As well as providing homes for the refugees, the new towns were also expected to catalyse development in so-called 'backward' regions of the country by opening them up to industry. In these projects Koenigsberger again attempted to synthesise Western concepts with Indian cultural needs and spatial uses, while rejecting other tools, such as the stalwart of Western planning – the master plan. Writing to American planner Roland Greeley, an advisor on the Gandhidam new town project, Koenigsberger expressed his doubts:

The longer I did planning work in India, the firmer became my conviction that master plans and reports are not enough. It is necessary to create a live organisation preferably anchored in the structure of the local government set up which constantly deals with planning problems and keeps the basic conceptions of the plan alive.¹⁸

a
The Dining Hall/Auditorium at the Indian Institute of Science, Bangalore, with hybrid wraparound chajjas, 1946 / Eetzaal-cum-auditorium in het Indiase Institute of Science in Bangalore, met hybride chajjas rondom, 1946

b
Refined curving chajjas at the Bhatia House, designed with C.S. Chandrasekhara in 1947 / Geraffineerde, golvende chajjas op het in 1947 in samenwerking met C.S. Chandrasekhara ontworpen Bhatia House.

c
A modern interpretation of a veranda at the Metallurgy Department, Indian Institute of Science, Bangalore, built in 1948 / De moderne interpretatie van een veranda van het Metallurgy Department van het in 1948 gebouwde Indian Institute of Science, Bangalore.

Otto Koenigsberger / Otto Koenigsberger

67

zoals *chajjas* (overhangende dakranden) in een nieuw jasje stak, terwijl hij sociale ruimten zoals veranda's moderniseerde, en natuurlijke ventilatie en het innovatieve gebruik van lokale materialen zoals graniet mogelijk maakte.

Het is opmerkelijk dat Koenigsberger door het houden van lezingen en het schrijven van artikelen over architectuur en stedenbouw ook zeer betrokken was bij de opbouw van lokale capaciteit (hij was medeoprichter van MARG, het eerste aan architectuur en stedenbouw gewijde tijdschrift van India) en instituties.¹⁶ Waar het ging om auteurschap vermeldde Koenigsberger altijd zorgvuldig de namen van de andere betrokken architecten, ingenieurs en ontwerpers in zijn portfolio's en artikelen: C.S. Chandrasekhara wordt genoemd als medeontwerper van het Bangaloorse Bhatia House en van een kantoorgebouw in Delhi, terwijl de eetzaal-cum-auditorium van het Indian Institute of Science in Bangalore mede is toegeschreven aan N.S. Bhatt, een specialist in architectonische

akoestiek. Koenigsberger vond dat transculturele architectonische productie niet kon gedacht worden zonder samenwerkingsverbanden met Indiase deskundigen en dit werd een dagelijks onderdeel van zijn praktijk.

Op 14 augustus 1947, slechts minuten voordat India onafhankelijk werd, deed Jawaharlal Nehru in zijn iconische toespraak 'Tryst with Destiny' (Rendez-vous met het lot) een dringend beroep op zijn toehoorders: 'We moeten het vrije India opbouwen als een statig huis waarin al zijn kinderen kunnen wonen.'¹⁷ De verantwoordelijkheid voor de bouw van een deel van dat statige huis viel toe aan Koenigsberger, die in oktober 1948 werd benoemd tot Federal Director of Housing en werd belast met de aanpak van de vluchtelingenproblematiek waarmee India werd geconfronteerd. De met de onafhankelijkheid van India gepaard gaande deling van Brits-Indië bracht de grootste massamigratie in de geschiedenis van de mensheid op gang. 14 Miljoen mensen raakten ontheemd en

16
Koenigsberger is vanaf de oprichting lid geweest van het Indiase Institute of Town Planners.

17
Jawaharlal Nehru, 'Tryst With Destiny', in: *Immortal Speeches* (New Delhi: Unicorn Books, 2005), 41-43.

Koenigsberger's planning work was also increasingly collaborative. P.L. Varma co-planned the new town of Faridabad, conceived as a project of aided self-help, and Dharam Singh Kler is credited as the author of the Rajpura plan. Around the same period, Koenigsberger was engaged by the government of Burma to advise on the housing and planning issues the newly independent country was facing – the first of many such international assignments. In his report, Koenigsberger emphasised the fallacy of using imported Western planning tools, underlined the need to study local conditions and stressed the importance of a flexible approach when developing appropriate planning solutions.¹⁹

By the time Koenigsberger left India for Europe in 1951, his practice was profoundly transcultural. He had roundly rejected the notion that architecture and planning could conform to universal concepts or norms and, together with his colleagues, had developed methods for constructing buildings and cities in different cultural contexts. In his personal life too,

Use of local granite at the Sri Jayachamarajendra Occupational Institute, Bangalore, 1944 / Toepassing van lokaal graniet in het Sri Jayachamarajendra Occupational Institute, Bangalore, 1944

Rachel Lee

honderdduizenden lieten het leven, terwijl de hindoes Pakistan ontvluchtten en de moslims India verlieten. In plaats van de vluchtelingen te huisvesten in bestaande steden en dorpen, die al genoeg problemen hadden met overbevolkte woonwijken van slechte kwaliteit, vond Koenigsberger het een beter idee om nieuwe steden te stichten. De nieuwe steden dienden zowel onderdak te bieden aan de vluchtelingen als ontwikkeling in zogenaamde 'achtergebleven' regio's van het land te katalyseren, door deze open te stellen voor de industrie. In deze projecten probeerde Koenigsberger opnieuw westerse concepten samen te voegen met Indiase culturele behoeften en ruimtelijke gewoonten, terwijl hij andere instrumenten, zoals het hoofdbestanddeel van de westerse stedenbouw, het masterplan, van de hand wees. Koenigsberger drukte zijn twijfels uit in een brief aan de Amerikaanse stedenbouwkundige Roland Greeley, een aan het project voor nieuwbouwtad Gandhidam verbonden adviseur:

68

Hoe langer ik als stedenbouwkundige in India werkte, hoe sterker ik ervan overtuigd raakte dat masterplannen en rapporten niet voldeden. Het is nodig een levende organisatie in het leven te roepen, bij voorkeur geworteld in de structuur van een lokale overheidsorganisatie die voortdurend stedenbouwkundige problemen onderhanden heeft en die de basisideeën van het plan overeind kan houden.¹⁸

Ook in stedenbouwkundig opzicht werkte Koenigsberger steeds vaker samen met anderen. P.L. Varma werkte mee aan de planning van de nieuwbouwtad Faridabad, die was ontworpen als een geassisteerd zelfhulpproject, en Dharam Singh Kler staat bekend als medeauteur van het Rajpura-plan. Rond dezelfde periode werd Koenigsberger door de regering van Birma aangesteld om te adviseren over de huisvestings- en planningskwesties waarmee het recent onafhankelijk geworden land zich geconfronteerd

19

O.H. Koenigsberger, 'Housing and Town Planning Problems of Burma: Summary of Report', *Journal of the American Institute of Planners*, vol. 18 (1952) no. 1, 14-20.

18

OKPA, brief aan Roland Greeley, gedateerd 26 december 1951.

Koenigsberger had undergone significant changes. In 1950 he was granted Indian citizenship with the support of the last British Viceroy Lord Louis Mountbatten and Jawaharlal Nehru.²⁰ It is not difficult to imagine the challenges his Indian citizenship must have provoked throughout his later career as an international advisor to the UN, the World Bank and nation states. However, rather than becoming a UK citizen, and enjoying the easy access to visas and work permits that would have provided, Koenigsberger maintained his Indian identity until very late in his life.²¹

Tropical Architecture

When taking all this into consideration, it is impossible to subscribe to the neocolonial narrative of the mid-century institutionalisation of Tropical Architecture. While Koenigsberger clearly had to negotiate and cooperate with British actors who had been part of the British colonial project – and undoubtedly make compromises and concessions – I posit that his was a

Granite dust was applied to the roofs of the Victory Hall, Bangalore, 1947 /
Op de daken van de Victory Hall in Bangalore is granietstof toegepast, 1947

Otto Koenigsberger / Otto Koenigsberger

69

zag – de eerste in een rij van zulke internationale opdrachten. In zijn rapport benadrukte Koenigsberger dat het geen goed idee was westerse planningsinstrumenten te importeren; hij onderstreepte de noodzaak lokale condities te bestuderen en accentueerde het belang van een flexibele benadering bij de ontwikkeling van geschikte stedenbouwkundige oplossingen.¹⁹

Tegen de tijd dat Koenigsberger India in 1951 verliet en terugging naar Europa was zijn praktijk door en door transcultureel. Hij verwierp ronduit het idee dat architectuur en stedenbouw zich naar universele concepten of normen zouden kunnen voegen en had samen met zijn collega's methoden ontwikkeld om in verschillende culturele contexten gebouwen en steden te construeren. Ook in het persoonlijke leven van Koenigsberger hadden zich grote veranderingen voorgedaan. In 1950 werd hem met de steun van de laatste Britse onderkoning, Lord Louis Mountbatten, en Jawaharlal Nehru het Indiase staatsburgerschap verleend.²⁰ Men

kan zich voorstellen dat zijn Indiase staatsburgerschap hem tijdens zijn latere loopbaan als internationaal adviseur bij de VN, de Wereldbank en nationale staten voor uitdagingen heeft gesteld. Maar Koenigsberger wilde geen Brits staatsburger worden, hoewel hij dan veel gemakkelijker visums en werkvergunningen had kunnen krijgen, en hield tot laat in zijn leven vast aan zijn Indiase identiteit.²¹

Tropical Architecture

Tegen deze achtergrond is het onmogelijk om de institutionalisering van Tropical Architecture in het midden van de twintigste eeuw te zien als een vorm van neokolonialisme. Hoewel Koenigsberger duidelijk moest onderhandelen en samenwerken met Britse spelers die deel hadden uitgemaakt van het Britse koloniale project – en ongetwijfeld compromissen moest sluiten en concessies moest doen – stel ik dat zijn agenda er heel anders uitzag. Het is mogelijk dat deze agenda ook werd gehanteerd door

20
Landesarchiv Berlin Ref:
B Rep 025-05 Nr 153/62.

21
Increasingly hard immigration legislation, making it problematic for him to receive health care in the UK, drove Koenigsberger to take British citizenship in 1991. Ravi Kalia, *Bhubaneswar: From a Temple Town to a Capital City* (Oxford: Oxford University Press, 1994), 126.

19
O.H. Koenigsberger, 'Housing and Town Planning Problems of Burma: Summary of Report', *Journal of the American Institute of Planners*, jrg. 18 (1952) 1, 14-20.

20
Nationaal archief Berlijn; Ref: B Rep 025-05 nr. 153/62.

21
Steeds strengere immigratiewetgeving, die maakte dat hij maar moeilijk toegang kreeg tot gezondheidszorg in het VK, bracht Koenigsberger er in 1991 toe Brits staatsburger te worden. Ravi Kalia, *Bhubaneswar: From a Temple Town to a Capital City* (Oxford: Oxford University Press, 1994), 126.

very different agenda. Quite possibly this agenda was shared by the more progressive figures involved in the Tropical Architecture movement, such as Jane Drew, Maxwell Fry and Max Lock, who had also become increasingly critical of colonial building practices.²² Much more than training British architects to work in (former) colonies and continue to generate income from them, Koenigsberger was committed to providing a useful education to students from decolonizing states in order to improve the standard of architecture, planning and living in those places. Regarding himself as a facilitator and enabler, his final aim was to 'do himself out of a job'. Through his work in education and capacity building at the AA and later the DPU, Koenigsberger hoped to make himself redundant. Moreover, the student numbers clearly reflected his wish to train people from decolonizing states: initially the majority of students attending the course came from the UK, but by 1956 85 per cent of the students were from 'tropical' countries.

Graduates of the Department of Tropical Studies, 1955-1960 / Afgestudeerden bij de afdeling Tropische Studies, 1955-1960

1955	H. McGregor Reid	Gandhi	S. Ranoemihardjo	A.T. Tungpanan
D.M. Critchlow	J. Maier	Muzharal Islam	T. Swales	Tai Tye Tang
P.M. de Souza	D.N. Mill	Kanubhai Ratanlal Jani	P. Tansombat	
R.A. Diss	G.S. Nandiwai	Pheroze Kudianavala	V.T. Uku	1960
D.B. Duck	M. Nathan	Adil Salih	J. Williams	Manuel Narciso Afable
G.B. Finch	K.S. Panesar	Wilfred Keith Scarr	A.S. Winkley	Vishwakumar
Mrs E.B. Fitzgerald	A.M. Rudenski	Pranlal Chunilal Shah	C. Yord-Ying	Vishwanath Badawe
F.K.M. Gordon	J.M. Stuckey	Atorn Siddhivej		Vondee Buranauvat
H.G. Herbert	V.S. Thurai Rajah	Soemarsono	1959	Mostyn Fitz-Gerald
M.J. Hirst	J.W. Toovey	Soewoko	E.O. Adeolu	Campbell
Y.C. Ho	E.D. Vassiliadis	Hubert Ernst Winkler	A. Myint	Donald Samuel
D.I. Iliffe		Suptiya Shukes	S.K. Banerjee	Cartwright
R.D. Jackson	1957		J. Bartlett	Subhash Chander
R. Karmi	Antonio Roxas	1958	M.T. Carden	Chu Pak Chow
J.R. Steerwood	Arguelles	M. Ahmad	T. Chandvirochana	Do-Bah-Vinh
Miss A.M. Thomlinson	Bejan Ardeshir	I.H.A. Allawi	J. Chatterjee	Daniel Cochrane
	Bharucha	W.J.C. Allen	G.E.M. Danjoux	Dunham
1956	Percival Alvin Branche	U. Anis	F.L.S.E.S. De Campos	Usam Issa Ghaidan
C.G. Andrews	Peter Brown	J.A. Awon	M.A. Faroqi	Frank W.Y. Hoasjoe
P. Arrand	Hong Kam Chan	C.J. Beltran	V. Kandavel	James Sing Key
R. Case	Paul Jozef Gieter	J.M.K. Hensman	M.T.H. Khan	Hatmadi Pinandojo
C.S.W. Day	Dequeker	H.K. Lawson	G.O. Miller	Enrique Juan Liborio
B. Dewhurst	Zalman Enav	L.A. Kim	L.S. de Miranda	Ruiz
F.S. Drake	Martin Julius Frishman	A.M. Paterno	S.B. Mukherjee	Smaisart Snidvongs Na
A.V. France	Jesus Fernandez	B. Rohitasuke	D.V. Penafiorida	Ayudhya
V.K. Gunasekara	Frederick Robert	A.I. Sadur	A.F.C.C.S. Seabra	Soo Seng Tang
L. Jeffrey	Harrington	E.S. San Juan	N.E. Tarbolton	Leandro Ongteco
I. Lewitt	Madusudan Motilal	C.P. Smart	Miss K.L. Teng	Vinluan

Rachel Lee

70

andere progressieve personen die bij de Tropical Architecture-beweging betrokken waren, zoals Jane Drew, Maxwell Fry en Max Lock, die ook in toenemende mate kritiek hadden op de koloniale manier van bouwen.²² Koenigsberger was veel meer bezig met het goed opleiden van uit dekoloniserende landen afkomstige architecten om de kwaliteit van de architectuur, stedenbouw en het leven op zulke plekken te verbeteren, dan met het opleiden van Britse architecten die in de (voormalige) koloniën gingen werken om er een inkomen uit te halen. Hij zag zichzelf als een leidsman en als iemand die dingen mogelijk maakte, en zijn uiteindelijke doel was om zonder werk te komen te zitten. Door zijn werk in het onderwijs en de capaciteitsopbouw bij de AA en later de DPU hoopte Koenigsberger zichzelf overbodig te maken. Bovendien gaven de studentenaantallen duidelijk blijk van zijn wens mensen op te leiden, die afkomstig waren uit dekolonialiserende landen; aanvankelijk was het merendeel van de studenten

die de cursus volgde afkomstig uit het Verenigd Koninkrijk, maar in 1956 was 85 procent van de studenten afkomstig uit 'tropische' landen.

Hoewel de cursus Tropical Architecture zeker techno-wetenschappelijke en klimatologische componenten kende, waren die niet dominant. Zoals zijn Indiase praktijk laat zien had Koenigsberger zich altijd ingezet voor de sociale en culturele aspecten van het gebruik en het ontwerp van de ruimte, en dit zette zich voort in zijn latere werk. Een jaar na zijn terugkeer naar Europa en vóór de lancering van de cursus Tropical Architecture kreeg Koenigsberger een door de Halley-Stewart Trust gefinancierde onderzoeksaanstelling aan de London School of Hygiene and Tropical Medicine.²³ Het was zijn taak een *Handbook of Tropical Housing* op te stellen op basis van zijn ervaringen in India. In 1954 diende hij een voortgangsrapport in waarin hij onder meer de namen van de hoofdstukken en het aantal woorden per hoofdstuk had genoteerd: 'Introduction (5.000) / The Climate

22

lain Jackson and Jessica Holland, *The Architecture of Edwin Maxwell Fry and Jane Drew: Twentieth Century Architecture, Pioneer Modernism and the Tropics* (Farnham: Ashgate Publishing, 2014).

23

Koenigsberger was van 1956 tot 1957 in dienst bij de Northwestern University in Chicago; hij werkte daar voor het Program of African Studies and Department of Sociology waar hij een 'Seminar on Urbanization in Africa' verzorgde.

While there certainly was a techno-scientific, climate-based component to the Tropical Architecture course, it was not dominant. As his practice in India shows, Koenigsberger had always been concerned with the social and cultural aspects of spatial use and design, and this continued in his later work. A year after returning to Europe, and before the launch of the Tropical Architecture course, Koenigsberger was engaged at the London School of Hygiene and Tropical Medicine as a Halley-Stewart Research Fellow.²³ His task was to produce a 'Handbook of Tropical Housing' based on his experiences in India. In 1954 he submitted a report on his progress, listing, among other things, the chapter titles and the number of words per chapter: 'Introduction (5,000) / The Climate (10,000 + 20,000 appendix) / The People (25,000) / The House (18,000) / The Materials (8,000) / The Costs (4,000) / The Builder (3,000)'

While climate plays a major role, sociological and cultural aspects are of at least equal importance. A Department of Tropical Studies course plan

Department of Tropical Studies course plan, 1964-1965 / Cursusrooster van de afdeling Tropische Studies, 1964-1965

THE ARCHITECTURAL ASSOCIATION DEPARTMENT OF TROPICAL STUDIES SESSION 1964-65

OBJECTIVES	TRAINING FOR LEADERSHIP PREPARATION AND RESPONSIBILITY OF CARE MID-CAREER REFRESHER COURSE COURS DE RECHARGEMENT												TRAINING IN GOOD DESIGN																																			
	AUTUMN						WINTER						TERM						INTENSIVE COURSE						SPRING						TERM						SUMMER TERM						INDIV. STUDIES					
TERMS	1964		1965		1965		1965		1965		1965		1965		1965		1965		1965		1965		1965		1965		1965		1965		1965																	
WEEKS	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35													
THEMES	MAN												PEOPLE												TEACHERS TRAINING COURSE						DIPLOMA																	
SUBJECTS	ENVIRONMENTAL STUDIES												BASIC PRINCIPLES OF DESIGN												TEACHERS TRAINING COURSE						DIPLOMA																	
	INTRODUCTION												HOUSING TYPES, CELLS, LAYOUT, GROUP, MATERIALS												TEACHERS TRAINING COURSE						DIPLOMA																	
	CLIMATE AND MAN												BUILDING PROCESS												TEACHERS TRAINING COURSE						DIPLOMA																	
	MAN AND COMFORT												FINANCE, ADMIN.												TEACHERS TRAINING COURSE						DIPLOMA																	
	SOLAR RADIATION												MATERIALS												TEACHERS TRAINING COURSE						DIPLOMA																	
	LIGHTING, HEAT & ARTIF.												MANAGEMENT												TEACHERS TRAINING COURSE						DIPLOMA																	
	PERIODIC HEAT FLOW												SITE AND NATURAL FACTORS												TEACHERS TRAINING COURSE						DIPLOMA																	
	AIR FLOW												IMP. TO DESIGN SCALE DESIGN												TEACHERS TRAINING COURSE						DIPLOMA																	
	NOISE CONTROL												INDIVIDUAL STUDIES												TEACHERS TRAINING COURSE						DIPLOMA																	
	ECONOMICS												INDIVIDUAL STUDIES												TEACHERS TRAINING COURSE						DIPLOMA																	
	SOCIOLOGY												INDIVIDUAL STUDIES												TEACHERS TRAINING COURSE						DIPLOMA																	
	CLIMATE AND MAN												INDIVIDUAL STUDIES												TEACHERS TRAINING COURSE						DIPLOMA																	
	CLIMATE AND COMFORT												INDIVIDUAL STUDIES												TEACHERS TRAINING COURSE						DIPLOMA																	
	SOLAR RADIATION												INDIVIDUAL STUDIES												TEACHERS TRAINING COURSE						DIPLOMA																	
	LIGHTING, HEAT & ARTIF.												INDIVIDUAL STUDIES												TEACHERS TRAINING COURSE						DIPLOMA																	
	PERIODIC HEAT FLOW												INDIVIDUAL STUDIES												TEACHERS TRAINING COURSE						DIPLOMA																	
	AIR FLOW												INDIVIDUAL STUDIES												TEACHERS TRAINING COURSE						DIPLOMA																	
	NOISE CONTROL												INDIVIDUAL STUDIES												TEACHERS TRAINING COURSE						DIPLOMA																	
	ECONOMICS												INDIVIDUAL STUDIES												TEACHERS TRAINING COURSE						DIPLOMA																	
	SOCIOLOGY												INDIVIDUAL STUDIES												TEACHERS TRAINING COURSE						DIPLOMA																	
	CLIMATE AND MAN												INDIVIDUAL STUDIES												TEACHERS TRAINING COURSE						DIPLOMA																	
	CLIMATE AND COMFORT												INDIVIDUAL STUDIES												TEACHERS TRAINING COURSE						DIPLOMA																	
	SOLAR RADIATION												INDIVIDUAL STUDIES												TEACHERS TRAINING COURSE						DIPLOMA																	
	LIGHTING, HEAT & ARTIF.												INDIVIDUAL STUDIES												TEACHERS TRAINING COURSE						DIPLOMA																	
	PERIODIC HEAT FLOW												INDIVIDUAL STUDIES												TEACHERS TRAINING COURSE						DIPLOMA																	
	AIR FLOW												INDIVIDUAL STUDIES												TEACHERS TRAINING COURSE						DIPLOMA																	
	NOISE CONTROL												INDIVIDUAL STUDIES												TEACHERS TRAINING COURSE						DIPLOMA																	
	ECONOMICS												INDIVIDUAL STUDIES												TEACHERS TRAINING COURSE						DIPLOMA																	
	SOCIOLOGY												INDIVIDUAL STUDIES												TEACHERS TRAINING COURSE						DIPLOMA																	
	CLIMATE AND MAN												INDIVIDUAL STUDIES												TEACHERS TRAINING COURSE						DIPLOMA																	
	CLIMATE AND COMFORT												INDIVIDUAL STUDIES												TEACHERS TRAINING COURSE						DIPLOMA																	
	SOLAR RADIATION												INDIVIDUAL STUDIES												TEACHERS TRAINING COURSE						DIPLOMA																	
	LIGHTING, HEAT & ARTIF.												INDIVIDUAL STUDIES												TEACHERS TRAINING COURSE						DIPLOMA																	
	PERIODIC HEAT FLOW												INDIVIDUAL STUDIES												TEACHERS TRAINING COURSE						DIPLOMA																	
	AIR FLOW												INDIVIDUAL STUDIES												TEACHERS TRAINING COURSE						DIPLOMA																	
	NOISE CONTROL												INDIVIDUAL STUDIES												TEACHERS TRAINING COURSE						DIPLOMA																	
	ECONOMICS												INDIVIDUAL STUDIES												TEACHERS TRAINING COURSE						DIPLOMA																	
	SOCIOLOGY												INDIVIDUAL STUDIES												TEACHERS TRAINING COURSE						DIPLOMA																	
	CLIMATE AND MAN												INDIVIDUAL STUDIES												TEACHERS TRAINING COURSE						DIPLOMA																	
	CLIMATE AND COMFORT												INDIVIDUAL STUDIES												TEACHERS TRAINING COURSE						DIPLOMA																	
	SOLAR RADIATION												INDIVIDUAL STUDIES												TEACHERS TRAINING COURSE						DIPLOMA																	
	LIGHTING, HEAT & ARTIF.												INDIVIDUAL STUDIES												TEACHERS TRAINING COURSE						DIPLOMA																	
	PERIODIC HEAT FLOW												INDIVIDUAL STUDIES												TEACHERS TRAINING COURSE						DIPLOMA																	
	AIR FLOW												INDIVIDUAL STUDIES												TEACHERS TRAINING COURSE						DIPLOMA																	
	NOISE CONTROL												INDIVIDUAL STUDIES												TEACHERS TRAINING COURSE						DIPLOMA																	
	ECONOMICS												INDIVIDUAL STUDIES												TEACHERS TRAINING COURSE						DIPLOMA																	
	SOCIOLOGY												INDIVIDUAL STUDIES												TEACHERS TRAINING COURSE						DIPLOMA																	
	CLIMATE AND MAN												INDIVIDUAL STUDIES												TEACHERS TRAINING COURSE						DIPLOMA																	
	CLIMATE AND COMFORT												INDIVIDUAL STUDIES												TEACHERS TRAINING COURSE						DIPLOMA																	
	SOLAR RADIATION												INDIVIDUAL STUDIES												TEACHERS TRAINING COURSE						DIPLOMA																	
	LIGHTING, HEAT & ARTIF.												INDIVIDUAL STUDIES												TEACHERS TRAINING COURSE						DIPLOMA																	
	PERIODIC HEAT FLOW												INDIVIDUAL STUDIES												TEACHERS TRAINING COURSE						DIPLOMA																	
	AIR FLOW												INDIVIDUAL STUDIES												TEACHERS TRAINING COURSE						DIPLOMA																	
	NOISE CONTROL												INDIVIDUAL STUDIES												TEACHERS TRAINING COURSE						DIPLOMA																	
	ECONOMICS												INDIVIDUAL STUDIES												TEACHERS TRAINING COURSE						DIPLOMA																	
	SOCIOLOGY												INDIVIDUAL STUDIES												TEACHERS TRAINING COURSE						DIPLOMA																	
	CLIMATE AND MAN												INDIVIDUAL STUDIES												TEACHERS TRAINING COURSE						DIPLOMA																	
	CLIMATE AND COMFORT												INDIVIDUAL STUDIES												TEACHERS TRAINING COURSE						DIPLOMA																	
	SOLAR RADIATION												INDIVIDUAL STUDIES												TEACHERS TRAINING COURSE						DIPLOMA																	
	LIGHTING, HEAT & ARTIF.												INDIVIDUAL STUDIES												TEACHERS TRAINING COURSE						DIPLOMA																	
	PERIODIC HEAT FLOW												INDIVIDUAL STUDIES												TEACHERS TRAINING COURSE						DIPLOMA																	
	AIR FLOW												INDIVIDUAL STUDIES												TEACHERS TRAINING COURSE						DIPLOMA																	
	NOISE CONTROL												INDIVIDUAL STUDIES												TEACHERS TRAINING COURSE						DIPLOMA																	
	ECONOMICS												INDIVIDUAL STUDIES												TEACHERS TRAINING COURSE						DIPLOMA																	
	SOCIOLOGY												INDIVIDUAL STUDIES												TEACHERS TRAINING COURSE						DIPLOMA																	
	CLIMATE AND MAN												INDIVIDUAL STUDIES												TEACHERS TRAINING COURSE						DIPLOMA																	
	CLIMATE AND COMFORT												INDIVIDUAL STUDIES												TEACHERS TRAINING COURSE						DIPLOMA																	
	SOLAR RADIATION												INDIVIDUAL STUDIES												TEACHERS TRAINING COURSE						DIPLOMA																	
	LIGHTING, HEAT & ARTIF.												INDIVIDUAL STUDIES												TEACHERS TRAINING COURSE						DIPLOMA																	
	PERIODIC HEAT FLOW												INDIVIDUAL STUDIES												TEACHERS TRAINING COURSE						DIPLOMA																	
	AIR FLOW												INDIVIDUAL STUDIES												TEACHERS TRAINING COURSE						DIPLOMA																	
	NOISE CONTROL												INDIVIDUAL STUDIES												TEACHERS TRAINING COURSE						DIPLOMA																	
	ECONOMICS												INDIVIDUAL STUDIES												TEACHERS TRAINING COURSE						DIPLOMA																	
	SOCIOLOGY												INDIVIDUAL STUDIES												TEACHERS TRAINING COURSE						DIPLOMA																	
	CLIMATE AND MAN												INDIVIDUAL STUDIES												TEACHERS TRAINING COURSE						DIPLOMA																	
	CLIMATE AND COMFORT												INDIVIDUAL STUDIES												TEACHERS TRAINING COURSE						DIPLOMA																	
	SOLAR RADIATION												INDIVIDUAL STUDIES												TEACHERS TRAINING COURSE						DIPLOMA																	
	LIGHTING, HEAT & ARTIF.												INDIVIDUAL STUDIES												TEACHERS TRAINING COURSE						DIPLOMA																	
	PERIODIC HEAT FLOW												INDIVIDUAL STUDIES												TEACHERS TRAINING COURSE						DIPLOMA																	
	AIR FLOW												INDIVIDUAL STUDIES												TEACHERS TRAINING COURSE						DIPLOMA																	
	NOISE CONTROL												INDIVIDUAL STUDIES												TEACHERS TRAINING COURSE						DIPLOMA																	
	ECONOMICS												INDIVIDUAL STUDIES												TEACHERS TRAINING COURSE						DIPLOMA																	
	SOCIOLOGY												INDIVIDUAL STUDIES												TEACHERS TRAINING COURSE						DIPLOMA																	
	CLIMATE AND MAN												INDIVIDUAL STUDIES												TEACHERS TRAINING COURSE						DIPLOMA																	
	CLIMATE AND COMFORT												INDIVIDUAL STUDIES												TEACHERS TRAINING COURSE						DIPLOMA																	
	SOLAR RADIATION												INDIVIDUAL STUDIES												TEACHERS TRAINING COURSE						DIPLOMA																	
	LIGHTING, HEAT & ARTIF.												INDIVIDUAL STUDIES												TEACHERS TRAINING COURSE						DIPLOMA																	
	PERIODIC HEAT FLOW												INDIVIDUAL STUDIES												TEACHERS TRAINING COURSE						DIPLOMA																	
	AIR FLOW												INDIVIDUAL STUDIES												TEACHERS TRAINING COURSE						DIPLOMA																	
	NOISE CONTROL												INDIVIDUAL STUDIES												TEACHERS TRAINING COURSE						DIPLOMA																	
	ECONOMICS												INDIVIDUAL STUDIES												TEACHERS TRAINING COURSE						DIPLOMA																	
	SOCIOLOGY												INDIVIDUAL STUDIES												TEACHERS TRAINING COURSE						DIPLOMA																	
	CLIMATE AND MAN												INDIVIDUAL STUDIES												TEACHERS TRAINING COURSE						DIPLOMA																	
	CLIMATE AND COMFORT												INDIVIDUAL STUDIES												TEACHERS TRAINING COURSE						DIPLOMA																	
	SOLAR RADIATION												INDIVIDUAL STUDIES												TEACHERS TRAINING COURSE						DIPLOMA																	
	LIGHTING, HEAT & ARTIF.												INDIVIDUAL STUDIES												TEACHERS TRAINING COURSE						DIPLOMA																	
	PERIODIC HEAT FLOW												INDIVIDUAL STUDIES												TEACHERS TRAINING COURSE						DIPLOMA																	
	AIR FLOW												INDIVIDUAL STUDIES												TEACHERS TRAINING COURSE						DIPLOMA																	
	NOISE CONTROL												INDIVIDUAL STUDIES												TEACHERS TRAINING COURSE						DIPLOMA																	
	ECONOMICS												INDIVIDUAL STUDIES												TEACHERS TRAINING COURSE						DIPLOMA																	
	SOCIOLOGY												INDIVIDUAL STUDIES												TEACHERS TRAINING COURSE						DIPLOMA																	
	CLIMATE AND MAN												INDIVIDUAL STUDIES												TEACHERS TRAINING COURSE						DIPLOMA																	
	CLIMATE AND COMFORT												INDIVIDUAL STUDIES												TEACHERS TRAINING COURSE						DIPLOMA																	
	SOLAR RADIATION												INDIVIDUAL STUDIES												TEACHERS TRAINING COURSE						DIPLOMA																	
	LIGHTING, HEAT & ARTIF.												INDIVIDUAL STUDIES												TEACHERS TRAINING COURSE						DIPLOMA																	
	PERIODIC HEAT FLOW												INDIVIDUAL STUDIES												TEACHERS TRAINING COURSE						DIPLOMA																	
	AIR FLOW												INDIVIDUAL STUDIES												TEACHERS TRAINING COURSE						DIPLOMA																	
	NOISE CONTROL												INDIVIDUAL STUDIES												TEACHERS TRAINING COURSE						DIPLOMA																	
	ECONOMICS												INDIVIDUAL STUDIES												TEACHERS TRAINING COURSE						DIPLOMA																	
	SOCIOLOGY												INDIVIDUAL STUDIES												TEACHERS TRAINING COURSE						DIPLOMA																	
	CLIMATE AND MAN												INDIVIDUAL STUDIES												TEACHERS TRAINING COURSE						DIPLOMA																	
	CLIMATE AND COMFORT												INDIVIDUAL STUDIES												TEACHERS TRAINING COURSE						DIPLOMA																	
	SOLAR RADIATION												INDIVIDUAL STUDIES												TEACHERS TRAINING COURSE						DIPLOMA																	
	LIGHTING, HEAT & ARTIF.												INDIVIDUAL STUDIES												TEACHERS TRAINING COURSE						DIPLOMA																	
	PERIODIC HEAT FLOW												INDIVIDUAL STUDIES												TEACHERS TRAINING COURSE						DIPLOMA																	
	AIR FLOW												INDIVIDUAL STUDIES												TEACHERS TRAINING COURSE						DIPLOMA																	
	NOISE CONTROL												INDIVIDUAL STUDIES												TEACHERS TRAINING COURSE						DIPLOMA																	
	ECONOMICS												INDIVIDUAL STUDIES												TEACHERS TRAINING COURSE						DIPLOMA																	
	SOCIOLOGY												INDIVIDUAL STUDIES												TEACHERS TRAINING COURSE						DIPLOMA																	
	CLIMATE AND MAN												INDIVIDUAL STUDIES												TEACHERS TRAINING COURSE						DIPLOMA																	
	CLIMATE AND COMFORT												INDIVIDUAL STUDIES												TEACHERS TRAINING COURSE						DIPLOMA																	
	SOLAR RADIATION												INDIVIDUAL STUDIES												TEACHERS TRAINING COURSE						DIPLOMA																	
	LIGHTING, HEAT & ARTIF.												INDIVIDUAL STUDIES												TEACHERS TRAINING COURSE						DIPLOMA																	
	PERIODIC HEAT FLOW												INDIVIDUAL STUDIES												TEACHERS TRAINING COURSE						DIPLOMA																	
	AIR FLOW												INDIVIDUAL STUDIES												TEACHERS TRAINING COURSE						DIPLOMA																	
	NOISE CONTROL												INDIVIDUAL STUDIES												TEACHERS TRAINING COURSE						DIPLOMA																	
	ECONOMICS												INDIVIDUAL STUDIES												TEACHERS TRAINING COURSE						DIPLOMA																	
	SOCIOLOGY												INDIVIDUAL STUDIES												TEACHERS TRAINING COURSE						DIPLOMA																	
	CLIMATE AND MAN												INDIVIDUAL STUDIES												TEACHERS TRAINING COURSE						DIPLOMA																	
	CLIMATE AND COMFORT												INDIVIDUAL STUDIES												TEACHERS TRAINING COURSE						DIPLOMA																	
	SOLAR RADIATION												INDIVIDUAL STUDIES												TEACHERS TRAINING COURSE						DIPLOMA																	
	LIGHTING, HEAT & ARTIF.												INDIVIDUAL STUDIES												TEACHERS TRAINING COURSE						DIPLOMA																	
	PERIODIC HEAT FLOW												INDIVIDUAL STUDIES												TEACHERS TRAINING COURSE						DIPLOMA																	
	AIR FLOW												INDIVIDUAL STUDIES												TEACHERS TRAINING COURSE						DIPLOMA																	
	NOISE CONTROL												INDIVIDUAL STUDIES												TEACHERS TRAINING COURSE						DIPLOMA																	
	ECONOMICS												INDIVIDUAL STUDIES												TEACHERS TRAINING COURSE						DIPLOMA																	
	SOCIOLOGY												INDIVIDUAL STUDIES												TEACHERS TRAINING COURSE						DIPLOMA																	
	CLIMATE AND MAN												INDIVIDUAL STUDIES												TEACHERS TRAINING COURSE						DIPLOMA																	
	CLIMATE AND COMFORT												INDIVIDUAL STUDIES												TEACHERS TRAINING COURSE						DIPLOMA																	
	SOLAR RADIATION												INDIVIDUAL STUDIES												TEACHERS TRAINING COURSE						DIPLOMA																	
	LIGHTING, HEAT & ARTIF.												INDIVIDUAL STUDIES												TEACHERS TRAINING COURSE						DIPLOMA																	
	PERIODIC HEAT FLOW												INDIVIDUAL STUDIES												TEACHERS TRAINING COURSE						DIPLOMA																	
	AIR FLOW												INDIVIDUAL STUDIES												TEACHERS TRAINING COURSE						DIPLOMA																	
	NOISE CONTROL												INDIVIDUAL STUDIES												TEACHERS TRAINING COURSE						DIPLOMA																	
	ECONOMICS												INDIVIDUAL STUDIES												TEACHERS TRAINING COURSE						DIPLOMA																	
	SOCIOLOGY												INDIVIDUAL STUDIES												TEACHERS TRAINING COURSE						DIPLOMA																	
	CLIMATE AND MAN												INDIVIDUAL STUDIES												TEACHERS TRAINING COURSE						DIPLOMA																	
	CLIMATE AND COMFORT												INDIVIDUAL STUDIES												TEACHERS TRAINING COURSE						DIPLOMA																	
	SOLAR RADIATION												INDIVIDUAL STUDIES												TEACHERS TRAINING COURSE						DIPLOMA																	
	LIGHTING, HEAT & ARTIF.												INDIVIDUAL STUDIES												TEACHERS TRAINING COURSE						DIPLOMA																	
	PERIODIC HEAT FLOW												INDIVIDUAL STUDIES												TEACHERS TRAINING COURSE						DIPLOMA																	
	AIR FLOW												INDIVIDUAL STUDIES												TEACHERS TRAINING COURSE						DIPLOMA																	
	NOISE CONTROL												INDIVIDUAL STUDIES												TEACHERS TRAINING COURSE						DIPLOMA																	
	ECONOMICS												INDIVIDUAL STUDIES												TEACHERS TRAINING COURSE						DIPLOMA																	
	SOCIOLOGY												INDIVIDUAL STUDIES												TEACHERS TRAINING COURSE						DIPLOMA																	
	CLIMATE AND MAN												INDIVIDUAL STUDIES												TEACHERS TRAINING COURSE						DIPLOMA																	
	CLIMATE AND COMFORT												INDIVIDUAL STUDIES												TEACHERS TRAINING COURSE						DIPLOMA																	

from the mid-1960s also shows the unequal weighting of more techno-scientific subjects under the heading 'man' (7 weeks), and the more sociology based 'people' (18 weeks). As Jiat-Hwee Chang has recently suggested,²⁴ during the mid-century period of decolonization and nation building the emphasis on climate as a driving factor in architectural design was a way of introducing neutrality into a potentially highly charged situation. Koenigsberger may also have felt that focusing on climate was a good initial compromise: as well as being relevant for the course, it was something that the more conservative and imperial forces in the UK establishment would agree to. Gradually, he shifted the emphasis of the course towards the less techno-scientific fields of housing, planning, development and education.

Despite being situated at the core of the colonial metropole and involving an array of colonial figures, Tropical Architecture as it was institutionalized at the AA in the 1950s and 1960s created a space of negotiation that enabled transcultural production. In order to understand more fully the repercussions, implications and impacts of the course it would be necessary to study the works of the graduates, including figures such as Zalman Enav, Daniel C. Dunham and Muzharal Islam. However, the transcultural spirit of reciprocation and debate that the course engendered, and which, according to Simon Pepper who studied at the AA in the 1960s, meaningfully contributed to the 'enlightened' atmosphere at the school at the time can be summed up by Koenigsberger's most important publication: the *Manual of Tropical Housing and Building*, published in 1974. True to form, the book is a transnational, transcultural collaborative work, refined over decades as graduates of the AA tested out the theories in the field and reported back with their experiences.

Rachel Lee

72

student van de AA in de jaren 1960, een zinvolle bijdrage leverde aan de 'verlichte' sfeer op de school in die tijd, kan echter worden samengevat door Koenigsberger's belangrijkste publicatie, het in 1974 gepubliceerde *Manual of Tropical Housing and Building*. Geheel in stijl is het boek een transnationaal, transcultureel en collaboratief werk, in de loop der decennia verfijnd door de afgestudeerden van de AA die de theorieën uittestten in het veld en hun ervaringen deelden.

Vertaling: InOtherWords, Maria van Tol